

¹ Maďarská vláda 7. 2. 1939 nótou protestovala v Prahe, v ktorej z vyvolania incidentu obviňovala česko-slovenskú stranu. F. Chvalkovský nasledujúci deň odpovedal v zmysle inštrukcií, ktoré dostal M. Kobr 6. 2. 1939. Text oboch nót pozri DIMK, III, s. 441 – 442 a poznámka č. 439.

140

6. – 8. február 1939, Budapešť.

Správa o rokovaní komisie pre stážnosti vo veci vystahovania kolonistov z kolónie Hodžovo na Slovensko.

Zpráva o jednaniach právni komise.

Ve stížnostní komisi dne 6. 2. byl jako naléhavý konkrétní případ uveden postup maďarských úřadů (hlavníslužbový úřad v Komárně) proti kolonistům z Hodžova. Z Hodžova byli jednostrannou akcí se strany Maďarů vypraveny 3 transporty kolonistů na Slovensko. Odjezd čtvrtého (posledního, počtem asi 79 osob) nebyl povolen, ježto úřady odjezd podmínily předložením potvrzení česko-slovenského vyslanectví v Budapešti, že toto běře na vědomí, že jest to dobrovolný odchod kolonistů. (Jako důvod, proč vyžadují toto potvrzení, kolonistům bylo oznámeno, že jejich předchůdci si na Slovensku stěžovali, že byli Maďary vyhnáni.)¹

Maďarská delegace prohlásila, že se nejedná o potvrzení faktu dobrovolného opuštění Maďarska, proti čemuž se také česko-slovenská delegace ostře postavila, ale o vystavení cestovních průkazů pro osoby, které budou chtít Maďarsko opustiti. V případě, že strana prohlásí na vyslanectví, že neodchází dobrovolně, vyslanectví cestovní průkaz nevydá. V kladném případě průkaz bude sloužiti jako důkaz o dobrovolném odchodu jeho majitele.

Česko-slovenská delegace prohlásila, že vyslanectví takovéto průkazy svým příslušníkům je ochotno vydávati pouze za podmínek, že maďarské úřady nebudou od stran žádati prohlášení o vzdání se nároků proti maďarskému státu a že tyto akty vyslanectví nebudou v rozporu se vzájemnou dohodou česko-slovensko-maďarskou o kolonistech. Česko-slovenská delegace současně prohlásila, že jen z důvodu lidskosti vystavila hromadný cestovní průkaz pro kolonisty z Hodžova, kteří již 4 dny čekali na povolení odjezdu naložení ve vagonech. Tito kolonisté dne 8. února ve 13 h překročili česko-slovenskou hranici cestou od Uszoru. Obě delegace si vzájemně slíbily, že učiní příslušná opatření, aby tento případ nebyl některou ze stran využíván propagačně.

Jako výsledek dosavadních jednání právni komise (nehledě k provedené již amnestii) jest dnešní (8. února 1939 ve 13 h.) parafování textů těchto dohod:

1. dohoda o státním občanství a opci,
2. dohoda o kolonistech,
3. dohoda o stěhování zařízení soukromých osob, důstojníků a veřejných zaměstnanců z území postoupeného Maďarsku do Česko-Slovenska.

AMZV ČR, PrS, kart. 65, f. 12, č. 21 245/VI-4/39. Cyklostyl.

¹Vo veci odchodu kolonistov z Hodžova na Slovensko 4. 2. 1939 intervenoval P. Fiša u P. Sebestyena. V maďarskom zázname sa uvádza, že „Fiša sa sťažoval, že kolonisti prišli na vyslanectvo, pretože maďarské orgány – hoci už majú svoje hnutelnosti naložené do vagónov – nechcú im povoliť odísť a žiadajú od nich, aby išli na vyslanectvo pre povolenie, že ich odchod je dobrovoľný. Fiša

žiadal, aby som zakročil u kompetentných maďarských orgánov vo veci vycestovania kolonistov. Odpovedal som, že v tomto smere nemôžem urobiť žiadne opatrenie. Maďarské orgány nemôžu povoliť vyst'ahovanie kolonistov, pretože v Bratislave celú vec postavia tak, že ich odchod nebol dobrovoľný a boli vyhostení. Z tohto dôvodu maďarské MZV žiadalo, aby kolonistov púšťali len pod podmienkou, že česko-slovenské vyslanectvo súhlasí s ich vycestovaním. Robí sa to preto, aby tých, čo odchádzajú, v Bratislave nepovažovali za vyhostených. Fiša odpovedal, že tým vznikla nová situácia, ktorú musí oznámiť do Bratislavy, pričom si nárokoval, aby sa neskôr k problému mohol vrátiť". – ZM HÚ SAV, FMMZV, inv. č. 2239, K – 28/2, Kúm. pol. 1939-7- bez č. Záznam rozhovoru P. Sebestyénya s P. Fišom 4. 2. 1939.

141

6. – 8. február 1939, Budapešť.

Správa o rokovaní hospodárskej komisie o finančných otázkach, železničnej doprave, o problémoch sociálneho poistenia, spisovej rozluky a maďarských pohľadávkach voči česko-slovenskému štátu.

Zpráva o jednaní hospodárskej komise

Státni dluh:

Subkomise pro státní dluh započala v pondělí dne 6. t. m. s podrobnou analysou státního dluhu. Jednání se účastní se strany česko-slovenské Dr. Kozák a jako expert generální ředitel v. v. Dr. Hladký a se strany maďarské odborový rada Dr. Vásárhelyi a Dr. von Deseö. Byly probírány postupně jednotlivé emise státního dluhu. Maďarům záleží na tom, aby bylo zjištěno, k jakému účelu byly jednotlivé půjčky využity; zvláště pokud jde o půjčky s charakterem investičním, vyslovují Maďaři přání, aby bylo zjištěno, jaké investice byly vybudovány z výnosu těchto půjček a to ať již jde o státní správu anebo investice státních podniků a fondů. Tak např. jde o losovou půjčku z r. 1921, 5 % půjčku pojišťoven z roku 1930, půjčku Ústřední sociální pojišťovny z roku 1933, určenou pro státní lázně, 6 % státní investiční půjčku z roku 1921, 6 % investiční půjčku z roku 1923, 4 % slosovatelnou půjčku, určenou k nákupu akcií Košicko-bohumínské dráhy, státní investiční půjčku z roku 1931, půjčku práce z roku 1933.

Ohledně půjček, jichž výnos je určen pro obranu státu, nechťejí se zástupci maďarští pouštětí do diskuse. Česko-slovenští zástupci neberou toto stanovisko na vědomí a vyhradili si zaujmouti stanovisko při jednání o převzetí části jednotlivých emisí Maďarskem s poukazem na okolnost, že také Česko-Slovensko převzalo válečné půjčky po bývalém Rakousku a Maďarsku (*Uhorsku*).

Při provádění analyzy šlo zvláště Maďarům o to, aby mohli býti přesně informováni, ze kterých emisí vznikla unifikační půjčka a k čemu bylo původních emisí použito. Informaci v tomto směru se maďarským delegátům dostalo, pokud však jde o investice a jejich použití, bude ještě třeba, jak shora uvedeno, zjištění o použití výnosu investičních půjček na odstoupeném území.

O finančních otázkách bylo jednáno též v plénu hospodárskej komise dne 6. II. 1939 v ministerstvu zahraničních věcí. Bylo konstatováno, že dluhová subkomise pravidelně pracuje.

Spisová rozluka:

Pokud jde o spisovou rozluku¹, záleží Maďarům hlavně na vydání katastru pozemkové daně a pak na spisové rozluce v oboru vojenské správy; v tomto druhém případě však dosud nebylo česko-slovenské delegaci sděleno, o co jde.

Sociální pojištění:

Ve věci sociálního pojištění bylo dohodnuto, že bude zahájeno jednání v úterý dne 14. t. m.